GLEDALIŠČE CELJE

Johanna Spyri

HEIDI

predstava za otroke

krstna uprizoritev

premiera
27. septembra 2019

avtorica dramatizacije
TATJANA DOMA

režiserka
IVANA DJILAS

avtorica songov
ANA DUŠA

avtor Petrovega songa
BRANKO ZAVRŠAN

dramaturginja
TATJANA DOMA

scenografka in kostumografka
BARBARA STUPICA

avtor glasbe in korepetitor
BOŠTJAN GOMBAČ

koreografka
MAŠA KAGAO KNEZ

oblikovalca svetlobe
BARBARA STUPICA
DENIS KRESNIK

lektor
JOŽE VOLK

igrajo

Heidi
ŽIVA SELAN

Ded
BRANKO ZAVRŠAN

Teta Deta, Klarina babica
BARBARA MEDVEŠČEK

Peter
URBAN KUNTARIČ

Vaški učitelj
MARIO ŠELIH

Gospodična Rottenmeier
JAGODA

Pripovedovalec, Služabnik Sebastijan
DAMJAN M. TRBOVC

Klara
BETI STRGAR

Klarin oče
RASTKO KROŠL

Mestni učitelj
DAVID ČEH

Band
David Čeh (škaf bas, kitara, perilnik), Jagoda (glas), Urban Kuntarič (činele), Rastko Krošl (kitara), Barbara Medvešček (glas), Beti Strgar (melodika), Mario Šelih (triangel), Damjan M. Trbovc (glas, kravji zvonci), Branko Završan (ukelela, autoharp, pojoča žaga, ustna harmonika, irski boben)

vodja predstave
ZVEZDANA KROFLIČ ŠTRAKL

šepetalka
SIMONA KROŠL

lučni mojster
DENIS KRESNIK

tonski mojster
MITJA ŠVENER

dežurni tehnike
SIMON KOŠTRIC

rekviziter
ROMAN GRDINA

oblikovalki maske
MARJANA SUMRAK
ANDREJA VESELAK PAVLIČ

garderoberki
MELITA TROJAR
MOJCA PANIČ

odrski mojster
GREGOR PRAH

pomočnik tehničnega vodja
RAJNHOLD JELEN

tehnični vodja
MIHA PEPERKO

Slovensko ljudsko gledališče Celje

upravnica
MAG. TINA KOSI

svetovalec upravnice
DR. BORUT SMREKAR

dramaturginji
TATJANA DOMA
ALJA PREDAN

lektor
JOŽE VOLK

tehnični vodja
MIHA PEPERKO

vodja programa
JERNEJA VOLFAND

telefon
+386 (0)3 4264 214

telefaks
+386 (0)3 4264 206

e-naslov
jerneja.volfand@slg-ce.si

vodja marketinga
in odnosov z javnostmi
MAG. BARBARA PETROVIČ

telefon
+386 (0)3 4264 205
+386 (0)51 651 821

e-naslov
barbara.petrovic@slg-ce.si

strokovna
administrativna delavka
URŠKA VOUK

telefon
+386 (0)31 670 957

e-naslov
urska.vouk@slg-ce.si

blagajna

informatorka-organizatorka
URŠKA ZIMŠEK

strokovna
administrativna delavka
JERICA VITEZ

telefon
+386 (0)3 4264 208

e-naslov
blagajna@slg-ce.si

Blagajna je odprta
vsak delavnik od 9.00 do 12.00
in od 15.00 do 18.00 ter
uro pred začetkom predstav.

tajništvo

vodja uprave
LEA TOMAN

telefon
+386 (0)3 4264 202

telefaks
+386 (0)3 4264 220

centrala
+386 (0)3 4264 200

e-naslov
tajnistvo@slg-ce.si

Ustanovitelj gledališča
je Mestna občina Celje.

Program finančno omogoča
Ministrstvo za kulturo
Republike Slovenije.

svet Gledališča Celje
MAG. ALENKA OBRUL
ZLATKA ŠOŠTERIČ
ERIK SAFRAN (predsednik)
PRIMOŽ POGELŠEK
(namestnik predsednika)
MANJA VADLA

strokovni svet Gledališča Celje
SIMON MLAKAR (predsednik)
MAG. MILENA ČEKO PUNGARTNIK
MOJCA MAJCEN
DR. ANTON ŠEPETAVC
UROŠ GORJANC
ANDREJ MURENC

Gledališki list

letnik 69, sezona 2019/20
številka 2

izdajatelj
SLOVENSKO LJUDSKO
GLEDALIŠČE CELJE

za izdajatelja
MAG. TINA KOSI

urednica
TATJANA DOMA

lektor
JOŽE VOLK

fotograf
UROŠ HOČEVAR
(fotografije z vaje)

oblikovalca
ANJA DELBELLO
in ALJAŽ VESEL / AA

ilustrator
DAVID KRANČAN

avtor črkovnih vrst
FLORIAN RUNGE

tisk
GRAFIKA GRACER

naklada
3000 IZVODOV

Vse pravice pridržane.

Celje, Slovenija
september 2019

glavni medijski pokrovitelj
VEČER

glavni radijski pokrovitelj
ŠTAJERSKIVAL

partnerja
BERNARD
televizija celje

WWW.SLG-CE.SI

HEIDI IN NJENO SPOROČILO DANES

Tatjana Doma

Švicarska pisateljica Johanna Spyri (1827–1901) se je začela s pisanjem ukvarjati dokaj pozno, ko je dopolnila štirideset let, do takrat pa se je, kot se je spodobilo za tiste čase, ukvarjala z vzgojo sina. Napisala je 25 knjig, ki so vse razen *Heidi* pozabljene. Pisala je o življenju na podeželju, njene knjige so bile namenjene predvsem otrokom, da bi jih s svojimi zgodbami razveselila.

Odrasla je v vasici Hirzel s prelepim razgledom na švicarske gore, večino odraslega življenja pa je preživela v Zürichu. Starši so bili premožni in so Johanni in njenim petim bratom in sestram omogočili lepo življenje. Doma je bilo veliko knjig, glasbe in obiskov. Do poroke pri petindvajsetih je živela pri starših. Dom je za kratek čas zapustila v najstniških letih, ko je obiskovala šolo. Odrasla se je posvečala vzgoji sina, dobrodelnosti, potovanjem, glasbi, rada se je pogovarjala o knjigah, umetnosti, glasbi in politiki.

Klasični roman mladinske literature *Heidi* je avtorica napisala v dveh delih – *Heidi: njena leta učenja in potepanja* (*Heidis Lehr- und Wanderjahre*) in *Heidi: uporaba pridobljenega znanja* (*Heidi kann brauchen, was es gelernt hat*), izšel pa je leta 1881 s podnaslovom *Za otroke in tiste, ki imajo otroke radi*. Johanna Spyri je bila ob izidu stara že več kot petdeset let. Pred tem s svojim pisanjem ni dosegla veliko prepoznavnosti, zato na izreden uspeh *Heidi* ni bila pripravljena. Roman je bil že pet let po izidu preveden v angleščino in je postal velika uspešnica tudi izven domovine. Kljub temu da je bil napisan konec 19. stoletja, še danes ostaja eno najbolj poznanih mladinskih del švicarske literature.

Aprila 2010 je švicarski profesor Peter Buettner odkril knjigo, ki jo je leta 1830 napisal nemški avtor Hermann Adam von Kamp. Zgodba iz leta 1830 ima naslov *Adelaide: dekle iz Alp* (*Adelaide, das Mädchen vom Alpengebirge*), ki ima s Heidi številne podobnosti. Biografinja Johanne Spyri Regine Schindler ni zavrnila možnosti, da je Johanna Spyri poznala zgodbo, saj je odraščala med številnimi knjigami v družini, ki je gojila bralno kulturo. Dejstvo, da morda ne gre za izvirno zgodbo, ni vplivalo na priljubljenost romana.

Roman *Heidi* je napisan v nemščini po okusu bralcev 19. stoletja. Takrat je bila glavna naloga mladinske literature vzgajati bralce. V knjigah so takrat nastopali zgledni junaki, po katerih naj bi se mladi zgledovali. Ti junaki niso bili podobni resničnim otrokom, pogosto so bili prilagojeni nazadnjaškim nazorom svojih ustvarjalcev. Tudi Johanna Spyri je želela bralcem prikazati življenje lepše, bolj idilično, kot je bilo. V knjigi so nekateri liki prežeti z dobroto, drugi so zlobni. Okrog Heidi je zbrala osebe dveh socialnih okolij, revne vaščane na Planini in bogate meščane v mestu. Bogati niso srečni, ne znajo uživati bogastva, so pa zelo radodarni do revnih, ki so jim za njihovo dobroto neizmerno hvaležni. Liki v romanu so črno-beli. V knjigi je prikazana idealizirana podoba narave in kmečkega življenja. Gonilna sila Heidinih dejanj je navezanost na naravo, ki jo avtorica idilično opisuje. Narava lahko nudi uteho, saj stik z njo osvobaja.

Tak prikaz oseb in sveta danes ne more več komunicirati z mladim gledalcem, zato se nova dramatizacija osredotoča na tri bistvene elemente v zgodbi: uporništvo in neizmerni optimizem Heidi, razliko med dvema popolnoma različnima principoma vzgoje – Ded Heidi vzgaja v samostojno in samozavestno dekle, iz Klare pa z zaščitniško vzgojo naredijo nesamostojno bitje – in odnos do narave.

Heidi je borben in uporniški ženski lik, kar ni pogosto v otroški klasični literaturi, ki v ospredje pogosto postavlja nebogljene deklice. Je svobodna in deluje po lastni volji. Uspe ji, kar ne uspe odraslim. Z močno voljo zbudi borbeni duh šibke prijateljice Klare. Heidi je junakinja, ki s svojim znanjem, izkušnjami in inteligenco pomaga drugim in doseže spremembe v družbi.

Mlada junakinja navdihuje z vztrajnostjo, iznajdljivostjo in neustrašnostjo, njene največje odlike pa so uporništvo, samostojnost in svobodni duh. Namesto da bi ubogala, želi odgovore in pojasnila, namesto da bi molčala, sprašuje, namesto da bi se uklonila prepovedim in omejitvam, jih skuša preseči. Predvsem pa si želi spoštovanja in ljubezni.

Heidi je sirota, ki po smrti staršev živi s teto Deto. Ko se Deti ponudi dobro plačana služba v mestu, odpelje Heidi k Dedu na Planino. V to odločitev jo prisilijo okoliščine in kruta realnost, da noče nihče v službo vzeti mlade ženske z otrokom. Skrivnostni Ded s svojim samotarskim načinom življenja buri domišljijo vaščanov. Pod robato zunanjostjo pa se skriva osamljen in nesrečen starec, ki prav tako kot mala Heidi hrepeni po družini in ljubezni. Umaknil se je visoko v gore, kjer živi povezan z naravo. Ded in vnukinja se navežeta, spleteta pristne vezi in najdeta družino in ljubezen, po kateri sta hrepenela.

Heidi se zaljubi v naravo, ki ji predstavlja prostor popolne svobode in sproščenosti. Ded jo uči življenja z naravo, jo pri njenih raziskovanjih spodbuja in jo vzgaja v samostojno dekle. Heidi na Planini najde tudi prijatelja Petra.

Nekega dne se nenapovedano vrne teta Deta in odpelje Heidi v mesto za družabnico bolni Klari. Heidi življenje v mestu ni všeč, saj je polno pravil in omejitev, ki jih pooseblja varuška, gospodična Rottenmeier. Klara živi pod budnim očesom varuške, ki je preveč zaščitniška in ji ničesar ne dovoli. Prav zaradi okolja, ki je ne vzpodbuja, ostaja priklenjena na voziček.

Klarin oče je kar naprej na poti, pred obveznostmi in težavami beži v delo, za svojo odsotnost se Klari poskuša odkupiti z darili. Prav zaščitniški odnos je tisto, kar iz Klare naredi psihično in fizično invalidko. Živi v svetu samih prepovedi, ki naj bi jo obvarovale, v resnici pa ji škodujejo. Heidi je Klarino nasprotje, je svobodomiselna, uporniška, samostojna, vedoželjna in vztrajna. Prav s svojim upornim in svobodomiselnim duhom spodbudi Klaro, da začne živeti.

Heidi je zgodba o svobodi, ki jo lahko občutimo le v naravi, o sproščenosti, ki jo človek najde v povezanosti z naravo, o uporništvu, vztrajnosti in pogumu, ki so gonilo življenjskih sprememb. Je zgodba o ljubezni in moči ljubezni, ki priča o tem, da so družina ljudje, ki se imajo radi, si pomagajo in skrbijo drug za drugega, ne glede na to, koliko članov jo sestavlja. Je zgodba o dveh različnih principih vzgoje, o vzgoji, ki otroka spodbuja, da postane samostojno in odgovorno bitje, pa čeprav je pot do tja včasih boleča, in vzgoji, ki otroka ščiti do te mere, da iz njega naredi tako psihičnega kot fizičnega invalida.

Živa Selan, Urban Kuntarič

Urban Kuntarič, Mario Šelih, Jagoda, Živa Selan, Damjan M. Trbovc, Barbara Medvešček, Branko Završan, Rastko Krošl, Beti Strgar, David Čeh

Živa Selan

Barbara Medvešček, Rastko Krošl, Živa Selan, Beti Strgar

NOVA ČLANICA GLEDALIŠČA CELJE

Beti Strgar
dramska igralka

Foto Jaka Babnik

Rojena leta 1993 v Šempetru pri Gorici. Po osnovni šoli je nadaljevala šolanje na Konservatoriju za glasbo in balet v Ljubljani – smer klasični klavir ter Gimnaziji Poljane. Med srednjo šolo se je veliko udejstvovala na glasbenem področju – kot pevka, pianistka in komponistka. Preden je pričela študij igre na AGRFT, se je za nekaj časa preizkusila tudi v filmski režiji. Uspešno je opravila sprejemne izpite za filmsko režijo na Sarajevski filmski akademiji pod okriljem Béla Tarra, leto kasneje pa tudi na AGRFT. V letošnjem letu je diplomirala iz dramske igre, ki jo je obiskovala pod mentorstvom Nataše Barbare Gračner in Sebastijana Horvata. Igrala je že v več kratkih filmih, prav tako pa se še vedno aktivno ukvarja z glasbo. Na našem odru je kot gostja nastopila v predstavah *Maček Muri* (vskok), *Mučenik* (alternacija) in *Naše skrivnosti*.

PONOVNO V GLEDALIŠČU CELJE

Barbara Stupica
scenografka in kostumografka

Foto Jani Štravs

Scenografka, kostumografka, oblikovalka lutk in celostnih likovnih podob Barbara Stupica je v slovenskem gledališkem prostoru aktivna že od leta 1988. Sodelovala je pri več kot sto gledaliških predstavah, z večino najpomembnejših slovenskih gledaliških režiserjev kot scenografka, kostumografka ali avtorica likovne zasnove v večini slovenskih gledaliških hiš, v neodvisnih avtorskih projektih in pri filmu. Za svoje delo je prejela številne ugledne nagrade, med njimi tudi dve Borštnikovi nagradi za najboljšo kostumografijo, v zadnjem času Pengovovo listino za ustvarjalni opus s področja likovnega ustvarjanja v posameznih lutkovnih in scenskih uprizoritvah, UNIMA Slovenija (2017) in nagrado za najboljšo scenografijo za predstavo *Pika Nogavička* (GKL, Rijeka) na 16. Mednarodnem festivalu gledališča za otroke Banjaluka 2017.

PRVIČ V GLEDALIŠČU CELJE

Maša Kagao Knez
koreografka

Foto Tone Stojko

Plesalka, koreografka, plesna pedagoginja in gledališka ustvarjalka Maša Kagao Knez je leta 2006 diplomirala na šoli Georgesa Momboyeja za tradicionalne in sodobne afriške plese v Parizu. Septembra 2013 je diplomirala na Akademiji za ples v Ljubljani, letos pa zaključuje magistrski študij Umetnost giba na ljubljanski AGRFT. Kot plesalka, igralka in koreografka sodeluje z institucionalnimi gledališči in neodvisnimi producenti.

Med njene najodmevnejše koreografije in avtorske predstave sodijo: plesno-glasbena predstava *Dia Diasso Diasspora* (2013); *Momentum, avenija ujetih trenutkov* (2015), duet z glasbenikom Muratom *LakeLess* (2016), *Koncert za Mam* (2017); plesni solo *Yaamaam, ker je bilo, kar je bilo* (2019). Od leta 2015 je umetniška direktorica zavoda za kulturne dejavnosti Studio 25, v okviru katerega vodi plesno izobraževanje in ustvarja plesne predstave. Prejela je nagrado Ksenije Hribar za plesalko (2013).